

SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ MOKINIŲ UGDYMO REKOMENDACIJOS KALBŲ MOKYTOJAMS

Intelektų sutrikimai

- Įvairių darbo formų panaudojimas;
- Tikslingas jų keitimas;
- Mokinio mokymas išklaudyti mokytojo nurodymus, o užduotis atlikti pagal komandą, neskubant ir nesulėtinant darbo tempo;
- Naudoti skatinimo būdus;
- Naudoti daug vaizdumo;
- Skirti daugiau laiko užduočių atlikimui ir mokomosios medžiagos įsisavinimui;
- Taikyti įvairius mokomosios medžiagos individualaus perteikimo būdus.

Vizualinių procesų sutrikimai

- Kuo daugiau informacijos perduoti žodžiu ar veiksniu;
- Naudoti vaizdines suvokimo palengvinimo priemones;
- Mokant skaityti, rašyti naudoti trijų matmenų raides, skaitmenis;
- Naudoti korteles su didesnėmis nei įprasta raidėmis;
- Vienoje kortelėje pateikti ribotą informacijos kiekį.
- Komentuoti žodžiu piešinius, schemas, iliustracijas, grafinius vaizdus;
- Leisti “rašyti” žodžiu kūrybinius darbus, atsiskaitymus, kontrolinius darbus;
- Perskaityti gramatinės užduoties sąlygą ir padėti atlikti pirmą užduotį;
- Neįskaičiuoti optiškai panašių raidžių keitimo, raidžių skiemenyje sukeitimo vietomis, praleidimo klaidų į bendrą vertinimą, jas fiksuoti atskirai, žymėti kita spalva;
- Vizualinę informaciją (lenteles, schemas, planus ir kt.) paryškinti tamsesniu, stambesniu šriftu, kita spalva;
- Įtvirtinti erdvinių sąvokų, prielinksnių reikšmes sakytinėje ir rašytinėje kalboje;
- Mažinti užduočių, kur reikia vietoj brūkšnelio įrašyti praleistas raides, kiekį. Jas keisti užduotimi “žodžių poros”.

Suvokimo ir motorinės koordinacijos sutrikimai

- Paryškinti linijas;
- Pažymėti orientyrus, raidžių, skaitmenų rašymo nuoseklumą;
- Kaip galima daugiau mokomosios medžiagos perduoti atskirai vaizdų pavidalu ir atskirai žodine forma;
- Ieškoti papildomų suvokimo būdų (uoslė, skonis, lietimasis).
- Nereikalauti klasėje skaityti garsiai, jei nepakankamai išlavėję skaitymo įgūdžiai;
- Skatinti skaitomą tekstą vedžioti pirštu;
- Susisteminti informaciją taip, kad kiek galima daugiau jos mokinys įsisavintų atskirai vaizdų pavidalu ir atskirai žodine forma;
- Sudaryti galimybę, rašant diktuojamą tekstą, mokiniui tapti “aidu”;
- Aiškinant naują medžiagą stengtis, kad vienu metu funkcionuotų kuo daugiau pojūčių (girdėti, matyti, liesti ir pan.);
- Padėti suvokti skaitomų literatūrinių portretų, vaizdingų aplinkos ar daiktų aprašymų prasmę;
- Taikyti netradicinius darbo būdus ir metodus;
- Skatinti mokinį analizuoti, komentuoti.

Specifiniai atminties sutrikimai

- Nurodymai, užduotys ar instrukcijos formuluojamos aiškiai ir etapais;
- Nurodymai, užduotys, instrukcijos pasakomos ne tik žodžiu, bet ir pateikiamos kortelėmis;
- Tapti “aidu”, pašnibždomis ar mintyse pakartojant, kas buvo pasakyta (nuorodą, uždavinio sąlygą ir kt.)
- Pasižymėti esminę informaciją, susidaryti planą, schemą;
- Pratintis pabraukti, paryškinti svarbiausią informaciją;
- Visa mokymuisi reikalinga informacija turi gulėti mokiniui po ranka (spausdintinių ir rašytinių raidžių raidynai, daugybos lentelė, įsimintinos rašybos žodžių kortelės, rašybos taisyklių atmintinės, veiksmų sekos kortelės, iliustracijos, sąvokų žodynėliai, datų, faktinės medžiagos išsklotinės, enciklopedijos, žodynai, chrestomatijos ir kt.).
- Iki minimumo sumažinti mechaniškai įsimenamos informacijos kiekį (mokyti ne visą eilėraščių, atsakinėjant leisti naudotis papildoma informacija);
- Rašant kontrolinius darbus, diktantus, atpasakojimus leisti naudotis įsimintinos rašybos žodžių kortelėmis, taisyklių atmintinėmis, žodynėliais;
- Mokyti naudotis planu, atraminiais žodžiais, veiksmo etapų sekomis pasakojant, atliekant kūrybines užduotis;
- Nuolat perklausti, patikslinti, paprašyti detalesnės informacijos.

Dėmesio ir savireguliacijos sutrikimai

- Sukurti tinkamą mokymosi aplinką;
- Turi dominuoti teigiamas emocinis tonas santykiuose su vaiku;
- Pateikti gerai struktūruotą medžiagą;
- Instrukcijas, darbo etapus pateikti po vieną;
- Iš anksto nuteikti tam tikrai veiklai;
- Naudoti priemones, padedančias nuosekliai atlikti užduotį (veiklos strategijos).
- Mažinti užduočių kiekį;
- Skirti pakankamai laiko užduotims atlikti;
- Sudėtingos ir didelės apimties užduotis skaidyti į dalis, atlikti etapais;
- Pateikti naujos užduoties instrukciją tik po to, kai mokinys atliko pirmą užduotį;
- Kaitalioti įdomias ir ne taip įdomias užduotis;
- Iš anksto nuteikti tam tikrai veiklai, pateikti veiklos planą;
- Pateikti esminę medžiagą ir kontrolinių darbų užduotis pamokoje tuo metu, kai mokinys yra darbingas;
- Pasodinti mokinį arčiau informacijos šaltinio;
- Pateikus klausimą, skirti daugiau laiko atsakymui;
- Atlaidžiau vertinti nedėmesingumo klaidas;
- Leisti naudotis atramine medžiaga;
- Pratinti mokinį mokytis ir dirbti savarankiškai.
- Mažinamas užduočių kiekis;
- Užduotys pakeičiamos nekeičiant jų esmės;

- Užduotys supaprastinamos ir pritaikomos mokiniui;
- Užduotys pakeičiamos iš esmės;
- Leidžiama atlikti tik dalį ilgos užduoties;
- Atrenkamos tik reikalingos užduotys
- Patikslinama, ar mokinys suprato žodines instrukcijas;
- Aiškinant žodžiu iliustruojama pavyzdžiais;
- Atkreipiamas dėmesys į pagrindinius žodinės informacijos momentus.
- Schemos komentuojami žodžiu;
- Sumažinamas vaizdinių stimulų kiekis lape, knygoje;
- Pabraukiama, paryškinaama tai, ką mokinys dažniausiai painioja.
- Pasakojant leidžiama naudotis planu;
- Leidžiama naudotis atraminėmis taisyklių lentelėmis;
- Naudojamos įvairiomis priemonėmis: taisyklėmis, veiksmų sekos schemomis, pasitikrinimo kortelėmis, planais, diagramomis.
- Rašymui skiriama daugiau laiko;
- Reikalui esant paaiškinaama atskirai;
- Uždavus klausimą leidžiama pagalvoti, susiorientuoti, parinkti žodžius;
- Neskubinaama rašyti, atsakyti;
- Instrukcijos, darbo etapai pateikiami ne iš karto, bet po vieną;
- Per kontrolinį darbą skiriamas papildomas laikas.
- Sudaroma rami darbo vieta;
- Klasėje sodinamas arčiau mokytojo;
- Sudaromos sąlygos klausti;
- Pratinamas klausti, pasitikslinti;
- Dėmesys rodomas tik tada, kai stengiasi dirbti;
- Suteikiama galimybė atlikti kai kurias pareigas klasėje.

Bendrieji mokymosi sutrikimai

- Siekite, kad klasės aplinka kuo mažiau blaškėtų mokinių;
- Įsitikinkite, kad pateikiamos užduotys atitiktų vaiko galimybes ir skirkite pakankamai laiko joms atlikti;
- Derinkite teikiamą žodinę informaciją su gausia vaizdine medžiaga;
- Skaidykite pateikiamą informaciją į smulkesnius vienetus;
- Skatinkite vaikus klausti, kreiptis į jus informacijos, jei ko nors nesuprato, įsitikinkite, kad teisingai supranta užduotį;
- Skatinkite naudotis įvairiais įsiminimo būdais, užuominomis, asociacijomis;
- Stiprinkite savikontrolės įgūdžius, skatinkite užbaigti pradėtą veiklą;
- Dažnai tikrinkite (kontroliuokite), kaip mokinys dirba per pamokas;
- Numatykite ir sudarykite situacijas, kur mokinys patirtų sėkmę;
- Didinkite mokinio savivertę – ugdykite mokinio pasitikėjimą savo jėgomis.
- Leiskite ir skatinkite naudotis atramine medžiaga;
- Naudokite vizualines dėmesio atkreipimo priemones (paryškinius, pabraukimus);
- Skatinkite surasti ir ištaisyti klaidas;
- Kartu su mokiniu analizuokite dažnai pasitaikančias klaidas;

- Venkite viešo neigiamo vertinimo ir lenktyniavimo su kitais mokiniais situacijų.
- Leiskite ir skatinkite naudotis atramine medžiaga;
- Naudokite vizualines dėmesio atkreipimo priemones (paryškinius, pabraukimus);
- Skatinkite surasti ir ištaisyti klaidas;
- Kartu su mokiniu analizuokite dažnai pasitaikančias klaidas;
- Venkite viešo neigiamo vertinimo ir lenktyniavimo su kitais mokiniais situacijų